

CBS — wat je niet kan zien

Corticobasaal syndroom (CBS) is een zeldzame hersenziekte. Bewegen en spreken lukken steeds minder, terwijl denken en begrijpen meestal veel langer intact blijven. Voor de zorg betekent dat: spreek de bewoner aan als iemand die je volgt, en neem niets aan — in geen van beide richtingen. Vraag bevestiging. En wat de bewoner wil doen, lukt vaak niet. CBS verloopt bij iedereen anders, en het beeld verandert: wat vorige maand lukte, lukt nu misschien niet meer.

1 Eerst aandacht. Dan oogcontact. Dan pas spreken.

- Zorg dat de bewoner je aankijkt voor je begint.
- Korte zinnen. Eén ding tegelijk.
- Stel alleen vragen waarop ja of neen het antwoord is.
- Vraag steeds bevestiging.
- Geen of een fout antwoord? Kijk eerst naar je vraag, en naar hoortoestel, bril of pijn — niet naar het begrip.

2 Het eerste antwoord is niet altijd het juiste.

- Geef enkele seconden tijd.
- Niet duidelijk? Stel de vraag opnieuw.

3 Vraag focus bij transfers.

- Stuur in korte opdrachten, stap voor stap.
- Eerst aandacht, dan spreken. Of luider spreken helpt, verschilt per bewoner.
- Gebruik de afgesproken hulpmiddelen.

4 Blijf in de buurt tijdens het toiletbezoek.

- De belknop daar is voor iemand met CBS in vele gevallen onmogelijk te bedienen.
- Moet je toch even weg, zeg dat dan hardop én zeg wanneer je terug bent.

5 Onrust is meestal een boodschap.

- Zoek eerst de oorzaak — pijn, kleding, een prikkel, een doorbroken routine — en neem die weg.
- Blijft de onrust zonder aanwijsbare oorzaak? Bel de afgesproken contactpersoon.
- Soms is het medisch — pijn, een urineweginfectie. Meld het.

Ken je deze bewoner nog niet goed? Overleg met een collega die hém of háár wél kent — bij CBS ziet het beeld er vaak anders uit dan het is.

Meer uitleg: cbszorg.be